

Lukács László SJ köszöntése Egyetemünk díszdoktorává avatása alkalmából (1988)

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm egyetemünk legfiatalabb *honoris causa* doktorát. Mindig örvendezésre okot adó esemény, amikor az Alma Materünkhöz szoros szálakkal kapcsolódó tudós professzorok családja forma szerint is gyarapodik. A mai ünnepi tanácsülésnek külön jelentőséget ad, hogy hozzájárul az itt képviselt két nagy erkölcsi és intellektuális intézményrendszer, az egyházak és az egyetemek közti megértés és alkotó kapcsolat élesztéséhez, fejlesztéséhez. Ez a kapcsolat meggyengült, úgyszólván megszűnt abban az időben, amikor országunkban az állam és az egyház különvált; s az utóbbi években nem külsődleges érdekek, hanem a tudomány fejlődésének szükségletei élesztik újjá.

Minden közösség, minden szervezet megismerése és önmegismerése történetének feltárásán keresztül valósul meg. A két évezredes római katolikus egyház és a XVI. század történelmi kihívására válaszul létrehozott belső szervezete, a Jézus Társaság, ugyancsak kutatja saját történetét. De nem kevesebb szüksége van napjainkban történelmi önismeretre magyar hazánk művelt és művelődő népének, s benne azoknak az intézményeknek, amelyek a jövő számára képezik az önálló gondolkodásra képes kiművelt emberfők seregét. Ennek a két különböző irányú történelmi vizsgálódásnak az egyenese egy eukleidészi pontban találkozik, s ez a pont — napjainkban és számunkra — Lukács László professzor, egyetemünk doktora, s immár tiszteletbeli doktora. Érvényes ez a *more geometrico* megfogalmazott metafora annyiban is, hogy, hasonlóan az eukleidészi ponthoz, Lukács László munkássága sem bontható elkülönülő részekre: mindennapi kutatásaiban szorosán együtt van a magyar történelem és az egyháztörténelem. A hazai művelődés- és oktatástörténet felderítésében és megismertetésében szerzett érdemei tudatában ő is bizvást elmondhatná azt, amit nagy rendtársa, Pázmány Péter ír a nagyszombati egyetem alapítólevelében, hogy nemcsak vallási célzat, de *patriae charissimae sublevandae* (a kedves haza felemelésének) intenciója is vezette őt.

Tisztelt Egyetemi Tanács! Kedves vendégeink! Végezetül hadd kapcsolódjak a jezsuita rend megalapítójának, Loyolai Szent Ignácnak a szavaihoz, aki így intette rendtársait: „Akit akkora elkötelezettség köt le Isten szolgálatára, mint titeket, az nem elégszik meg közönséges

munkával és szolgálattal.” Kedves Lukács professzor! A mai napon egyetemünk azt az elkötelezettséget ünnepli a tőle telhető módon, amellyel Ön az egyetemes tudományt szolgálta, azt a nem közönséges munkát és szolgálatot ismeri el, amelyet Ön a hazai művelődés emlékeinek feltárásában évtizedek óta végez. Kívánok Önnek jó egészséget és hosszú életet. Kívánom, hogy végezzen továbbra is sikeres alkotómunkát a tudomány javára, saját örömére, és most már egyetemünk dicsőségére is.

Az ünnepi tanácsulást bezárom.